

Skolfruktsprogram

Jordbruksdepartementet

2008-09-22

Dokumentbeteckning

KOM(2008) 442

Förslag till rådets förordning om ändring av förordningarna (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden") i syfte att upprätta ett program för frukt i skolan

Sammanfattning

Kommissionen publicerade den 8 juli 2008 ett förslag till att införa ett skolfruktsprogram för gratisutdelning av vissa produkter från sektorerna frukt och grönsaker, bearbetade produkter samt bananer till skolelever i åldrarna 6-10 år. Målsättningen med programmet är att öka konsumtionen av frukt och grönsaker och på så vis främja goda matvanor hos barn. Det finns även ett avsättningsfrämjande motiv bakom förslaget. Gemenskapsstödet är satt till 90 miljoner euro/läsår och får inte överstiga 50 procent, respektive 75 procent för konvergensregionerna.

Regeringen är kritisk till avsättningsfrämjande stöd på EU-nivå, vilket är ett av motiven med programmet, och anser att ett eventuellt skolfruktsprogram är en nationell angelägenhet enligt subsidiaritetsprincipen. Sverige har möjlighet att välja att inte delta i programmet.

1.1 Ärendets bakgrund

Under diskussionerna i rådet våren 2007 om en reformering av regelverket för färska frukter och grönsaker framfördes en önskan om att införa ett skolfruktsprogram (ett program för gratisutdelning av frukt och grönsaker till barn i skolor). Ett sådant program kunde dock inte inkluderas i det existerande reformförslaget eftersom någon konsekvensanalys ännu inte gjorts.

En konsultationsprocess pågick under perioden september 2007 till februari 2008. Kommissionen ville få in synpunkter från medlemsstaterna på hur ett sådant program skulle kunna utformas.

Målsättningen med ett skolfruktsprogram är att öka konsumtionen av frukt och grönsaker. Finansieringen av ett sådant program skulle ske genom den gemensamma jordbruksbudgeten.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget innebär att fr.o.m. augusti 2009 kommer skolor kunna söka gemenskapsstöd för vissa produkter från sektorerna frukt och grönsaker, bearbetade produkter av frukt och grönsaker samt för bananer. Stödet ska gå till utdelning av dessa produkter till skolelever i åldrarna 6-10 år. Gemenskapsstöd ska även få ges för att täcka övriga kostnader såsom logistik, distribution, utrustning, kommunikation, uppföljning och utvärdering. Medlemsstater som önskar delta på nationell eller regional nivå ska upprätta en strategi för genomförandet, samt besluta om kompletterande åtgärder för att programmet ska fungera effektivt.

Gemenskapen får även finansiera åtgärder för information, uppföljning och utvärdering, däribland åtgärder som syftar till att öka allmänhetens medvetande om programmet, samt åtgärder för upprättande av nätverk.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förordningen blir direkt tillämplig i Sverige. Sverige har möjlighet att välja att inte delta i programmet.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen har avsatt 91,3 miljoner euro för ett skolfruktprogram. Av dessa medel ska 90 miljoner euro täcka själva produkterna, samt distribution,

logistik och utvärdering. 1 miljon euro är avsatt för nätverksbyggande aktiviteter mellan de medlemsstater som ingår i programmet, samt 0,3 miljoner euro är avsatt för en årlig konferens. Stödet ska medfinansieras där EU ska finansiera kostnaden med 50 procent eller 75 procent i de s.k. konvergensregionerna. Det ska vara möjligt att genomföra programmet antingen på nationell eller på regional nivå, vilket är frivilligt för medlemsstaterna.

Om alla medlemsstater tillämpar programmet blir den totala budgeten för skolfruktsprogrammet 156 miljoner euro enligt kommissionens beräkningar, där 90 miljoner euro skulle komma från EU-budgeten och 66 miljoner euro från medlemsstaterna. Kommissionen räknar på att varje portion kostar 0,20 euro, vilket innebär att 156 miljoner euro räcker till ca 30 portioner per år och barn i åldrarna 6-10 år. Sverige har 503 381 barn i åldrarna 6-10 år, vilket för Sveriges del skulle innebära en total budget på ca 3 miljoner euro ($503\,381 \times 0,2 \times 30 = 3\,020\,286$ euro) eller en medfinansiering på 1,5 miljoner euro.

Budgetkostnaden på 91,3 miljoner euro läggs utöver ordinarie budget för frukt och grönsaker.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att det av folkhälsoskäl är viktigt att öka konsumtionen av frukt och grönsaker. Regeringen är dock kritisk till avsättningsfrämjande stöd på EU-nivå, vilket är ett av motiven med programmet. En eliminering av nuvarande prishöjande åtgärder i dagens regelverk är ett alternativ som regeringen förordar för att öka konsumtionen av frukt och grönt. Lägre tullar och en bättre fungerande inre marknad med lägre prisuppehållande stöd till producentorganisationerna förefaller även mer effektivt i ett längre perspektiv.

Regeringen konstaterar att budgetkostnaden på 91,3 miljoner euro läggs vid sidan av ordinarie budget för frukt och grönsaker. Ambitionen att reformer ska vara budgetneutrala uppfylls därmed inte.

Regeringen anser vidare att denna fråga är en nationell angelägenhet enligt subsidiaritetsprincipen.

Regeringen är kritisk till att förslaget gäller bearbetade produkter som innehåller t.ex. socker eller sötningsmedel och att kringkostnader för t.ex. transport och logistik täcks i skolfruktsprogrammet.

2008/09:FPM7

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

De allra flesta medlemsstater är mycket positiva till förslaget och många av dessa vill dessutom öka budgeten med hänvisning till att den endast räcker till ca 30 frukter per elev och år. Många medlemsstater önskar större flexibilitet i medfinansieringen och vill ha utrymme att använda sig av privat medfinansiering, t.ex. från föräldrar eller producentorganisationer.

Många medlemsstater har uttryckt en vilja för att förslaget endast ska gälla produkter från EU. Några anser att programmet endast ska gälla färska produkter. Flera medlemsstater bekymrar sig också för målgruppen på 6-10 åringar, då man vill kunna inkludera även andra åldersgrupper.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Enligt Europaparlamentets utkast till rapport vill parlamentet se en ökning av budgeten från 90 miljoner euro per år till 360 miljoner euro per år för att uppnå önskade resultat om en bättre kosthållning hos barn.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 36 och 37 i EG-fördraget. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet efter att yttrande från Europaparlamentet inhämtats.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Att stabilisera marknaderna, trygga livsmedelsförsörjningen och tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser är några av de mål för den gemensamma jordbrukspolitiken som anges i artikel 33 i fördraget. Gemenskapsstöd enligt ett program för gratis frukt i skolan för utdelning av frukt och grönsaker samt produkter av sådana livsmedel till skolelever skulle bidra till att uppnå dessa mål. Därför gör kommissionen bedömningen att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Regeringen anser att denna fråga är en nationell angelägenhet enligt subsidiaritetsprincipen, eftersom det är en socialpolitisk fråga. Socialpolitik är i allt väsentligt nationell kompetens och bör därför i linje med subsidiaritetsprincipen hanteras nationellt.

2008/09:FPM7

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Skolfruktsprogrammet kommer att diskuteras vid jordbruks- och fiskerådet den 29-30 september 2008 och det franska ordförandeskapet hoppas på ett beslut vid jordbruks- och fiskerådet i november 2008.